

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ 0508/ 5132

กระทรวงศึกษาธิการ

กรุงเทพฯ 10300

22 พฤศจิกายน 2548

เรื่อง มาตรการในการจัดระเบียบหอพัก

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือด่วนที่สุด ที่ นร 0504/ว (ล) 16918 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2548

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางและมาตรการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาต่างๆ ในการจัดระเบียบหอพัก

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องมาตรการในการจัดระเบียบหอพัก โดย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเจ้าของเรื่อง เพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาสำหรับการประชุมคณะรัฐมนตรี ความละเอียดตั้งหนังสือที่อ้างถึงนั้น

ในการนี้ กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้วเห็นว่าปัจจุบันหอพักโดยรอบสถานศึกษามีเป็นจำนวนมากเนื่องจากสถานศึกษาไม่สามารถจัดบริการสวัสดิการหอพักได้เพียงพอกับความต้องการของนิสิตนักศึกษา โดยสภาพของหอพักมีลักษณะที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านความเข้มงวดในการควบคุมดูแล ด้านสิ่งแวดล้อมของหอพักและความปลอดภัย เป็นแหล่งก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมในด้านต่างๆ ตามมามากมาย เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการพนัน ปัญหาการมั่วสุมทางเพศ และเพื่อให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวบรรลุเป้าหมายและเกิดประโยชน์สูงสุด กระทรวงศึกษาธิการ จึงเห็นควรสนับสนุน มาตรการในการจัดระเบียบหอพักดังกล่าวตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่รับเป็นเจ้าภาพหลักในการควบคุมดูแลธุรกิจและการเข้าพักของนักเรียนนักศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 และมาตรการจัดระเบียบหอพักใน 7 มาตรการดังกล่าว ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางและมาตรการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาต่างๆ จัดระเบียบหอพักดังรายละเอียดที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย จะขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายจตุรนต์ ฉายแสง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา

โทร. 0-2354-5539, 0-2354-5532

โทรสาร 0-2354-5460

แนวทางและมาตรการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการจัดระเบียบหอพัก

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความต้องการของหอพักและปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถจัดบริการสวัสดิการหอพักได้เพียงพอกับความต้องการของ นิสิตนักศึกษา ภาคเอกชนจึงได้สร้างหอพักเพื่อรองรับ นิสิตนักศึกษาบริเวณรอบๆ สถาบันอุดมศึกษาขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยสภาพของหอพักมีลักษณะที่ต่างกันไป ทั้งในด้าน ความเข้มงวดในการควบคุมดูแล สิ่งแวดล้อมของหอพักและความปลอดภัย เป็นต้น และเป็นแหล่ง ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมในด้านต่างๆ ตามมากมาย เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการพนัน ปัญหาการขายบริการทางเพศ เป็นต้น

หอพักเป็นสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา เป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญที่จะช่วยหล่อ หลอม และพัฒนาบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษาให้สามารถปรับตัวใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ อย่างมีความสุข และเป็นแหล่งสนับสนุนให้การศึกษาเล่าเรียนของนิสิตนักศึกษาเป็นไปตาม เป้าหมาย และปรัชญาของสถาบัน โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดให้มีการ ประชุมสัมมนา ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อ ระดมความคิดเห็นและแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาระบบหอพักในสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งการสร้างเครือข่ายหอพักในการแก้ไขปัญหา ในการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับนิสิตนักศึกษา ซึ่งได้กำหนดแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาที่พักในหอพักเฉพาะบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา กับการพัฒนานิสิตนักศึกษาหอพัก โดย**สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดหอพัก รวมทั้งกิจกรรมที่ หลากหลายและตรงตามกลุ่มเป้าหมายอย่างสอดคล้องเหมาะสม เชื้อต่อการพัฒนานิสิต นักศึกษาหอพักภายใต้ปรัชญาการจัดหอพักในลักษณะของศูนย์การศึกษาอาศัยและ เลี้ยงอาหาร (Living Learning and Caring Center)** โดยมีการแบ่งแยกระหว่างหอพักชาย-หญิง อย่างชัดเจนและเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 และเพื่อเป็นการ แก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงได้จัดทำโครงการก่อสร้าง หอพักนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา และในวิทยาเขตต่างๆ ทั่วประเทศ โดยดำเนินการสนับสนุน ให้สถาบันอุดมศึกษาสร้างหอพักเพื่อการเรียนรู้ และเพื่อความปลอดภัย โดยความร่วมมือจาก ธนาคารออมสินในการให้สินเชื่อสถาบันอุดมศึกษาเพื่อก่อสร้างหอพักนักศึกษาทั้ง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนทั่วประเทศ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ดำเนินการประสานงานกับสถาบันอุดมศึกษาที่มีความประสงค์จะขอกู้และประสานงานกับ หน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษากู้ยืมเงินจากธนาคาร ออมสิน

/สำหรับ...

สำหรับแนวทางและมาตรการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาต่างๆ
จากการที่นักศึกษาหอพักมาอาศัยอยู่ร่วมกันนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้
กำหนดไว้ดังนี้

1. การควบคุมดูแลหอพักนักศึกษาและนักศึกษาหอพัก

1.1 แนวทางการดำเนินงานหอพักสถาบันอุดมศึกษา

หอพักที่เป็นของส่วนราชการแม้ว่าจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติ
หอพัก พ.ศ. 2507 โดยตรงแต่แนวทางการดำเนินงานได้ยึดถือกรอบของพระราชบัญญัติ ดังกล่าว

1.2 สถาบันอุดมศึกษาจะแต่งตั้งคณะกรรมการหอพักนักศึกษาประกอบด้วย
อาจารย์ที่ปรึกษาหอพักชาย หญิง เจ้าหน้าที่หอพักโดยทำหน้าที่ควบคุมดูแลนักศึกษาหอพักอย่าง
ใกล้ชิด ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะนำนักศึกษาหอพัก ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ในหอพักเพื่อ
การพัฒนานักศึกษาหอพัก ตัวอย่างเช่น การดำเนินการหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

1.3 สำหรับการแบ่งแยกระหว่างหอพักชาย-หญิง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐจะมี
การแบ่งแยกหอพักเป็นชายหญิงอย่างชัดเจน สำหรับหอพักเอกชนได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษา
ขอความร่วมมือในการเป็นหอพักพันธมิตร โดยในการรับนักศึกษาให้มีการแบ่งแยกหอพักเป็นชาย
หญิงให้ชัดเจน และให้ความร่วมมือในการดูแลนักศึกษาร่วมกัน รวมทั้งมีการติดตามเยี่ยมหอพัก
เอกชนและนักศึกษาที่พักอาศัยเป็นประจำสม่ำเสมอเพื่อรับทราบปัญหาของนักศึกษาตลอดจนหา
แนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ตัวอย่างเช่น การดำเนินการของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิม
พระเกียรติกับหอพักพันธมิตร ที่ดำเนินการเป็นประจำทุกปี

1.4 สำหรับการควบคุมดูแลหอพักของเอกชน สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและ
พิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ
มั่นคงของมนุษย์มีหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินกิจการหอพักของเอกชนให้เป็นไปตาม
วัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 สาระสำคัญมีดังนี้

1. มุ่งที่จะให้การคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เยาวชน ได้แก่ นักเรียนนิสิต นักศึกษา ที่เข้า
พักให้ได้รับความสะอาดปลอดภัย และให้การเก็บค่าเช่าหอพักที่เป็นธรรม ในอัตราที่เหมาะสมกับ
สภาพความเป็นจริง

2. ส่งเสริมการดำเนินกิจการหอพักของเอกชนให้ประสบความสำเร็จ และ
ยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานของหอพักให้ดีขึ้นโดยทุกปีจะจัดให้มีการประกวดหอพักดีเด่น
ประจำปีด้วย

3. สอดส่องดูแลการดำเนินงานของหอพักในความควบคุมให้ปฏิบัติตามกฎหมาย หอพักอย่างเคร่งครัด ส่วนหอพักที่ผิดกฎหมายหากตรวจพบจะมุ่งเน้นประชาสัมพันธ์ให้เกิดความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎหมายให้ถูกต้อง หากยังมีเจตนาฝ่าฝืนก็จะดำเนินการตามกฎหมาย ซึ่งมีบทกำหนดโทษต่อไป

2. การจัดระเบียบหอพักนักศึกษา

การจัดระเบียบหอพักนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ดำเนินการโดยคณะกรรมการหอพักนักศึกษาซึ่งทำหน้าที่กำหนดระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศและข้อปฏิบัติเกี่ยวกับหอพักและทำหน้าที่ตรวจสอบ ดูแลพฤติกรรมและความเป็นอยู่ของนักศึกษาหอพักให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของหอพักให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและปลอดภัย

สำหรับหอพักของเอกชนนั้น สถาบันอุดมศึกษาจะขอความร่วมมือในการเป็นหอพักพันธมิตรกับหอพักของเอกชน โดยมุ่งเน้นในเรื่องสวัสดิภาพและความปลอดภัยของนักศึกษาเป็นสำคัญ ตัวอย่างเช่น การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ ทั้งนี้หอพักของเอกชนจะต้องจัดให้มีระเบียบประจำหอพัก ซึ่งอย่างน้อยต้องมีข้อกำหนดดังต่อไปนี้

1. หลักเกณฑ์การรับผู้พัก
2. อัตราค่าเช่าหอพัก ค่าอาหารและค่าบริการอื่นๆ
3. เวลาเข้าออกหอพัก
4. การเยี่ยมผู้พัก
5. การรักษาพยาบาล
6. การค้างแรมที่อื่น
7. การห้ามผู้พักมิให้ก่อความรำคาญแก่ผู้อยู่ใกล้เคียง

ทั้งนี้ ระเบียบประจำหอพักดังกล่าวให้ใช้ได้ต่อเมื่อนายทะเบียนหอพักเห็นชอบแล้วเท่านั้น

สำหรับ นายทะเบียนหอพักตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 ได้บัญญัติไว้ว่า

“นายทะเบียน” ในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีหมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในจังหวัดอื่นหมายความว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่หอพักตั้งอยู่

สำหรับอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่มีขอบเขตดังนี้

1. เข้าไปในหอพักในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจตราควบคุมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย และในกรณีจำเป็นนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติตามคำสั่งนายทะเบียนอาจตรวจนอกเวลาดังกล่าวได้

2. นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหอพักหรือผู้จัดการหอพักจัดการหรือปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหอพัก ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

3. ถ้าเจ้าของหอพัก หรือผู้จัดการหอพักขาดคุณสมบัติ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนโดยไม่มีเหตุอันควรหรือดำเนินกิจการหอพักเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดีหรือเป็นภัยต่อประเทศชาติ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าควบคุมหรือดำเนินกิจการหอพักนั้น โดยแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหอพักทราบ หรือถ้าเห็นสมควรจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งหอพัก หรือเป็นผู้จัดการหอพัก โดยอนุมัติรัฐมนตรีก็ได้

พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น ในเขตกรุงเทพมหานครได้แก่ข้าราชการของสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ และในต่างจังหวัดได้แก่ ข้าราชการของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดในแต่ละจังหวัด

อย่างไรก็ตาม เกี่ยวกับการควบคุมหอพักในต่างจังหวัด ในฐานะที่สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาสคนพิการและผู้สูงอายุมีหน้าที่และรับผิดชอบกำกับดูแลหอพักเอกชนให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 จึงทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานควบคุมหอพักทั่วประเทศโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวางรูปแบบการปฏิบัติงานให้คำปรึกษาแนะนำตลอดจนแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องต่างๆ ให้แก่จังหวัด เพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ภายใต้ข้อบังคับของพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507

3. การสำรวจและจัดระเบียบแหล่งบันเทิงบริเวณโดยรอบสถานศึกษา

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนไม่สามารถจัดบริการสวัสดิการด้านหอพักได้เพียงพอกับความต้องการของนิสิตนักศึกษา ดังนั้นหอพักเอกชนจึงเป็นองค์ที่สำคัญที่จะรองรับความต้องการด้านหอพักอาศัยของนิสิตนักศึกษาได้เป็นอย่างดี สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดประชุมสัมมนา เพื่อหาแนวทางการร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับผู้ประกอบการธุรกิจหอพัก เพื่อการพัฒนานักศึกษา โดยจากการประชุมสัมมนาดังกล่าว ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับผู้ประกอบการธุรกิจหอพักไว้ดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาควรมีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับหอพักเอกชน โดยการสอบถามข้อมูลจากนิสิตนักศึกษาที่พักในหอพักเอกชน เพื่อประสานงานขอความร่วมมือในการพัฒนานักศึกษา

2. สถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดให้มีการพบปะเจ้าของกิจการหอพัก รอบๆ สถาบันเพื่อสร้างมิตรภาพร่วมกัน

3. สถาบันอุดมศึกษาควรเชิญเจ้าของกิจการหอพักเอกชนเยี่ยมชมหอพักของสถาบัน เพื่อเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมนิเทศนักศึกษาหอพัก

4. สถาบันอุดมศึกษาควรมีการจัดลำดับคุณภาพของหอพัก (Ranking) และให้สร้างรางวัลหอพักที่มีคุณภาพและหอพักที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีกับสถาบันอุดมศึกษา

5. สถาบันอุดมศึกษาควรจัดทำระบบฐานข้อมูลหอพักและประสานข้อมูลซึ่งกันและกัน เพื่อให้สามารถดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ ของนิสิตนักศึกษาในหอพัก เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6. สถาบันอุดมศึกษาควรมีการจัดประชุม/สัมมนาบุคลากรหอพักของสถาบันอุดมศึกษา ร่วมกับเจ้าของกิจการหอพักหรือบุคลากรของหอพักเอกชน

7. สถาบันอุดมศึกษาเปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมด้านต่างๆ ร่วมกันระหว่างบุคลากรหอพักของสถาบันอุดมศึกษากับบุคลากรหอพักเอกชนตามความเหมาะสม และกิจกรรมระหว่างนักศึกษาหอพักของสถาบันและหอพักของเอกชน

8. สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความร่วมมือกับหอพักของเอกชน เมื่อหอพักเอกชนต้องการความช่วยเหลือ เช่น การประชาสัมพันธ์หอพักการติดตามค่าเช่าหอพัก เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านต่างๆ

9. สถาบันอุดมศึกษาควรจัดประกวดหอพักเอกชนที่เป็นเครือข่ายของสถาบัน โดยมีคณะกรรมการร่วมประกอบด้วย บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาและเจ้าของกิจการหอพัก

10. สถาบันอุดมศึกษาควรให้การสนับสนุนหอพักเอกชนจัดหอพักแยกตามเพศ

11. สถาบันอุดมศึกษา ควรดำเนินการเชิงรุกในการสร้างความร่วมมือ เช่น การเยี่ยมเยียนนิสิตนักศึกษาที่ไปพักอาศัยหอพักเอกชน

12. สถาบันอุดมศึกษา ควรจัดหน่วยบริการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาหอพักในสถาบันและหอพักของเอกชน

ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับนโยบายจัดระเบียบสังคมของกระทรวงมหาดไทยที่มีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุข ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดและอบายมุขต่างๆ ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ที่จัดระเบียบสังคมบริเวณปริมณฑล ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดระเบียบหอพักป้องกันการมั่วสุมในสถานบริการ ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาการพนัน ปัญหาการขายบริการทางเพศและอบายมุขอื่นๆ ในอาณาบริเวณให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย พื้นที่เป้าหมายรัศมีประมาณ 2 กิโลเมตร รอบมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ซึ่งเป็นผลพลอยได้ก่อให้เกิดผลดีแก่ประชาชนทั่วไปที่อาศัยในปริมณฑลโดยรอบมหาวิทยาลัย